

VALENCIÀ (LITERATURA)

Coordinador: Dr. D. Biel Sansano i Belso

Departamento: Filología Catalana

Examen junio 2001 (WORD)

Examen septiembre 2001 (WORD)

Examen junio 2002 (WORD)

Examen septiembre 2002 (WORD)

1.TEMARI I LECTURES PER AL CURS 2001-02.

A) TEMARI

- 1.** El modernisme. Context històric, concepte i cronologia. La narrativa modernista. La poesia modernista. La influència d'Ibsen i Maeterlink en el teatre modernista. El modernisme valencià.
- 2.** El noucentisme. Context històric, concepte, i cronologia. L'obra d'Eugeni d'Ors. Valoració dels gèneres literaris al si del noucentisme. Literatura i periodisme: la prosa d'idees. La poesia noucentista: Josep Carner.
- 3.** L'avantguardisme. Context històric europeu. Concepte d'avantguarda. Introducció de l'avantguardisme a Catalunya. La producció de Joan Salvat-Papasseit i de J.V. Foix. El post-simbolisme. La poesia de Carles Riba. La narrativa durant els anys vint i trenta: Sagarra, Soldevila i Trabal. La revista Taula de lletres valencianes i la "generació valenciana de 1930".
- 4.** La literatura catalana durant la postguerra. Context històric, períodes, línies estètiques. La narrativa de L. Villalonga, M. Rodoreda, P. Calders, M. de Pedrolo, E. Valor.
- 5.** La poesia catalana durant la postguerra: Pere Quart, Salvador Espriu, Joan Vinyoli, V. Andrés Estellés, J. Palau i Fabre.
- 6.** L'assaig, el periodisme i la literatura memorialista durant la postguerra. Josep Pla i Joan Fuster.
- 7.** El teatre durant la postguerra. Altres formes d'expressió literària. La literatura de consum. La literatura de gènere (eròtica, policíaca, d'aventures...). La nova cançó.
- 8.** La narrativa, la poesia i el teatre dels anys setanta i actual.

B) LECTURES

- 1.a) Joan Maragall, *Visions & Cants*, a cura d'E. Bou, Barcelona, Ed. 62, "El garbell", 1984.
b) Prudenci Bertrana, *Josafat*, Barcelona, Edicions 62, 1989 (N'hi ha una altra edició en Barcanova, amb introducció i notes explicatives)
- 2.a) Josep Carner, *Els fruits saborosos*, a cura d'E. Centelles, Barcelona, Ed. 62, "El Cangur" 214, 1996 (N'hi ha una altra edició en Quaderns Crema).
b) Eugeni d'Ors, *La ben plantada*, Barcelona, Ed.62, "MOLC" 34, 1980
- 3.a) Joan Salvat-Papasseit, *El poema de la rosa als llavis*, a cura de J. Molas, Barcelona, Ed. Ariel, 1990.
b) Carles Soldevila, *Valentina*, Barcelona, Ed. 62, "MOLC" 84, 1982.
(N'hi ha una altra edició en Barcanova, amb introducció i notes explicatives)
- 4.a) Llorenç Villalonga, *Bearn*, Barcelona, Ed. 62, "MOLC" 43, 1981.
b) Mercè Rodoreda, *Mirall trencat*, Barcelona, Ed.62,"MOLC" 92, 1983; o *Quanta, quanta guerra...*, Barcelona, Club Editor, 1995.
- 5.a) V. Andrés Estellés, *Llibre de Meravalles*, València, Ed. 3 i 4, 1971.
b) Salvador Espriu, *La pell de brau*, Barcelona, Ed. 62, 1995.
- 6.a) Joan Fuster, *Diccionari per a ociosos*, Barcelona, Ed. 62, 1978.
b) Josep Pla, *Quadern gris.(Una tria)*, a cura de J.M.Castellet, Barcelona, Ed. Destino/ Ed. 62, 1984.
- 7.a) Rodolf Sirera, *El verí del teatre*, Barcelona, Ed. 62, 1997
b) Sergi Belbel, *Carícies*, Barcelona, Edicions 62, 1992.
- 8.a) Ferran Torrent, *Gràcies per la propina*, Alzira, Ed. Bromera, 1995
b) Joaquim González Caturla, *La casa de les flors*, Alzira, Ed. Bromera, 1999

2.OBJECTIUS DE L'ASSIGNATURA:

- 1) Ampliar els coneixements idiomàtics de l'alumne, tant a nivell de comprensió com d'expressió.
- 2) Despertar en l'alumne el gust per la lectura i per l'expressió artística.
- 3) Ampliar el conjunt de referències culturals, literàries i artístiques de l'època estudiada: segle XX. I, especialment, de la nostra literatura.
- 4) Contribuir a desenvolupar la seua creativitat i a reforçar les seues potencialitats expressives.

Per tal d'aconseguir tot açò és fonamental que l'assignatura no es convertesca en un cúmul d'informació que l'alumne haja de memoritzar, sinó que siga una plataforma de lectura i d'ajut a la lectura, i on es fomenti la pròpia expressió. En aquest sentit és interessant realitzar activitats pràctiques, com ara tallers, exercicis, jocs, redaccions, comentaris, guions, etc.

La pràctica sovintejada de comentaris de textos ha de ser una de les aïnes més utilitzada pel professor, per tal que l'alumne adquireisca destresa en la comprensió dels textos literaris i assoleisca maduresa com a lector. Els comentaris haurien d'afavorir el domini de la redacció: ordenació d'un discurs (idees i paràgrafs, sintaxi i lèxic).

Em sembla bàsic que el professor ofereisca una idea de la literatura catalana contemporània com una cosa viva, actual i dinàmica. Per això, paral.lel al desenvolupament del programa de curs, és important que s'organitzen tot tipus d'activitats (intervencions de creadors, conferències, etc.). Es, així mateix bàsic que el professor intente afavorir l'apropament de la literatura a la sensibilitat dels alumnes a través de comparacions i referències musicals, cinematogràfiques, etc.

3. BIBLIOGRAFIA

(Llibre de curs)

- E. Balaguer i M. Sánchez, QUADERN DE BITACOLA. MATERIALS DE LITERATURA, Ed. Marfil, Alcoi, 1991.

(Sobre didàctica de la literatura)

- C. Alcoverro, J. Balcells, P. Martí, J. Villar, *Literatura i creació als ensenyaments secundaris*, La llar del llibre, 1988, B.,
- A. Espí i T. Llopis, *Curs de narrativa*, Ed. Laertes, 1988, B.
- *Curs de poesia*, Ed. Laertes, 1989, B.
- D. Cassany, *Descriure escriure*, Ed. Empúries, 1988, B.
- AA.DD, articles revista *Materials didàctics*, Cunselleria de Cultura, Educació i Ciència.
- Juan Sánchez Enciso i Francisco Rincón, *Enseñar literatura*, Ed. laia, 1987, B.
- Utils para... Taller de novela, I.C.E., 1982, B.
- Utils para... El alfar de poesia, P.P.U., 1985, B.
- Sintaxis del suspense y la aventura, P.P.U., 1984, B.
- AA.DD. *Dinamizar textos*, Ed. Alhambra, 1987, Madrid.
- D. Pennac, *Com una novel.la*, Ed. Empúries, 1992, B.

3. MODEL D'EXAMEN:

L'alumne ha de contestar dues de les quatre preguntes. Cal tenir present que cada pregunta s'avaluarà sobre cinc punts.

1. Comenta els trets més rellevants de l'obra d'Eugeni d'Ors.
2. Comenta els trets essencials de la literatura catalana de postguerra.
3. Analitza i comenta un dels dos textos següents. Cal tenir present tant les característiques dels exemples que es proposen, com les de l'obra d'on han sigut extrets: estructura, recursos expressius i tema. Situa el text en el conjunt de l'obra i aquesta en el seu context literari.

A) "Els bosquerols no obrien la boca. Ni empaitats frec a frec per les fogoses preguntes del capellà, sabien dir una paraula ni fer un signe qualsevol. Més aviat feien cara d'anguniats i neguitosos, com si els amoïnés i els dongués pena aquella exaltació del rector nou, que maldava tant com podia per arrencar-los a l'etern ensopiment.(...)

<<Són bestioles de bosc! --pensava el capellà, davant d'aquell silenci, ple d'angúnia--. Són taups de la terra, engorronits a les arrugues de les muntanyes, aon hi tenen fe el cau... els sap greu que se'ls desvetlli, com si avorriessin la vida. Més s'estimen dormir quietons dins les tenebres que caminar cap a la llum. Estant-se a la fosca han perdut la vista, com han perdut la paraula vivint en la solitud...>> el pobre rector se trobava trist d'esperit i corglaçat, perquè ja desconfiava de poguer-los fer obrir els ulls i fe-los badar la boca. I ...lo que l'acabava de contristar era que, bo i a mida que perdia l'esperança de ressuscitar-los, sentia néixer dintre se un sentiment... que l'esfereïa a l'adonar-se'n. En lloc de pietat, de commiseració, començava a sentir rancúnia, rancúnia i fàstic contra aquella gent sorruda que anava amb la vista a terra i no sabia dir un mot."

Raimon Casellas, *Els sots feréstecs*

B) LA FI D'EN SERRALLONGA (fragment)

--Pare, Absoleu-me: só cansat de viure.

--T'escomet a bona hora el cansament.

La teva via s'ha acabat i ets lliure

D'anar-te'n al repòs eternalment.

Mes, abans d'adormir-te i reposar-te,

Cal que et recordis dels teus grans pecats:

Tots aquells tots aquells que jo puga perdonar-te,

També de déu seran-te perdonats.

-- El primer pecat meu és l'orgull, pare:

jo só aquell que he tingut un rei al cos;

mai he pogut sofrir que algú em manare:

fer la llei a tot déu era el meu goig.

Perxò he tingut tant odi al rei d'Espanya

i li he fet la guerra jo tot sol.

Ell la terra ens ha omplert de gent estranya

i manar-nos-ho tot és lo que vol.

Doncs, jo li he dit: <<No em plau!>> I via fora!

he anat pel món com m'ha vingut a plaer,

he fet lo que he volgut, lliure a tota hora,

i no he obeït llei, ni rei, ni res.

I, tant se val!, és una bella cosa

fer tremolar tothom i estar segur!

Cap respecte en ma vida m'ha fet nosa,

mai he baixat la testa per ningú...

--Mes, ara...

--Mes ara que ja sé que compareixo

en presència del Déu omnipotent...

--Te'n penedeixes?

--Sí, me'n penedixo.

--Doncs, sia't perdonat.

--Amén, amén..."

Joan Maragall, *Visions & Cants*

4. analitza i comenta d'un dels dos textos següents l'estructura, els recursos expressius i el tema. Situa aquest text en el conjunt de l'obra i aquesta en el seu context literari i social.

A) "El *Faust* de Goethe és el símbol d'una raça apressada i violenta que no es conforma amb la idea d'un altre món, sinó que vol obtenir el cel en aquesta vida, encara que sigui pactant amb el Maligne. Gounod glossà aquella llegenda, cosa que les Tulleries miraren amb bons ulls. Els periòdics en feien una gran propaganda. El senyor comentava l'esdeveniment.

--Ja tenc quaranta-vuit anys, Maria Antònia, i tu tampoc ja no ets cap nina. Hauríem d'anar a sorprendre es secret d'es doctor alemany per fer-mos joves.

No es tractava d'un secret, sinó de vendre l'ànima al Dimoni, cosa que dona Maria Antònia no admetia ni en broma.

--No diguis desbarats, Tonet. T'agradaria cremar dins l'infern?

--No. Però tornar a esser jove...

--Calla.

--Pensa...

--No vull pensar-

sobtadament oncle i neboda desaparegueren: havien fugit a París. La campanada fou clamorosa."

Llorenç Villalonga, *Bearn o la Sala de les Nines*

B) "Una mica de vent féu caure gotes de pluja de les fulles de l'heura. Lentes, les primeres estrelles acompanyaven un tall de lluna emboirat per damunt de les onades. ¿Per què havia de somniar somnis? Clavat a sota de l'heura tornaven els anys gloriosos del seu amor. No es podia decidir a anar-se'n. El cirerer encara floreix, Teresa Goday de Valldaura. Tot es fa present a les acaballes d'un dia de pluja, perquè sí; la felicitat perduda. El cel i l'infern de la consciència lluiten per guanyar. Invisibles, l'àngel i el diable, ¿quin és el més bell?, proven d'aniquilar-se. Guanyen tots dos; ara l'un ara l'altre. Triomfants o rendits, es mesuren i s'abalteixen potser un segon, potser anys, fins que es tornen a dreçar i a cops d'ala, en una batalla que no poden saber si és d'amor o si és d'odi, paralitzen un notari vell a sota d'unes branques d'heura."

Mercè Rodoreda, *Mirall trencat*

4 SOBRE L'EXAMEN

4.1.CRITERIS DE CORRECCIÓ DE L'EXAMEN:

Del conjunt escrit per l'alumne, el professor avaluarà:

1) La qualitat de l'exposició (indicis de reflexió personal sobre el tema, nivell i qualitat de la informació).

2) La claredat i organització dels materials (ordenació i disposició de la informació). Grau d'assimilació de l'alumne.

3) El domini de l'idioma així com la correcció i precisió expressiva.

4) La correcció lèxica, ortogràfica i sintàctica.

Es donarà prioritat a l'apartat 1, seguit del 2, i del 3 i es tindrà en compte el 4.

Comentaris de textos:

Pel que fa als comentaris, seran avaluades cadascuna de les qüestions que apareixen en l'encapçalament, com a punt de referència. Per exemple: "Comenta aquest text: tema, recursos expressius i estructura. Situa aquest text en el conjunt de l'obra i aquesta en el seu context literari i social", l'avaluació serà:

- 1.tema: 1
- 2.recursos: 1
- 3.estructura: 1
- 4.situació: 1
- 5.context: 1

Els enunciats que encapçalen els textos de comentari canviaran segons les peculiaritats del text en qüestió, seguint però, el model posat com a exemple. Així, un text pot tenir com encapçalament: comenta aquest text: tema, característiques formals, relaciona la temàtica del text amb la cultura dels valencians, intenció de l'autor i context en què se situa.